

ÖNERİLER

1 Öğrencileri Kendilerini Tanımaya Teşvik Edin

Meslek seçimi, bireyin ilgi, yetenek, değer ve kişilik özellikleriyle yakından ilişkilidir (Super, 1990). Öğretmenler, öğrencilerin bu özelliklerini fark etmelerini sağlayacak etkinlikler düzenleyerek onların kendilerini tanımlarına yardımcı olabilirler. Örneğin, sınıf içi gözlemler, geri bildirimler, yaratıcı yazma veya öz değerlendirme etkinlikleri bu amaçla kullanılabilir.

2 Çeşitli Meslekleri Tanıtın

Öğrencilerin çoğu, yalnızca çevresinde gördüğü sınırlı sayıdaki mesleği tanır. Öğretmenler, derslerinde farklı meslekleri tanıtan sunumlar yapabilir, meslek sahiplerini sınıfa davet edebilir veya sanal meslek tanıtım gezileri düzenleyebilir. Bu, öğrencilerin seçeneklerini genişletmelerine ve önyargılarından kurtulmalarına yardımcı olur (Gati & Saka, 2001).

3 Rehberlik Servisi ile İş Birliği Yapın

Öğrencilerin meslek seçiminde daha profesyonel destek alabilmesi için öğretmenlerin okul rehberlik servisleriyle sürekli iletişim içinde olmaları önemlidir. Rehber öğretmenlerle birlikte bireysel görüşmeler, grup etkinlikleri veya kariyer günleri organize edilebilir (Niles & Harris-Bowlsbey, 2017).

4 Rehberlik Servisi ile İş Birliği Yapın

Öğrencilerin meslek seçiminde daha profesyonel destek alabilmesi için öğretmenlerin okul rehberlik servisleriyle sürekli iletişim içinde olmaları önemlidir. Rehber öğretmenlerle birlikte bireysel görüşmeler, grup etkinlikleri veya kariyer günleri organize edilebilir (Niles & Harris-Bowlsbey, 2017).

5 Rehberlik Servisi ile İş Birliği Yapın

Öğrencilerin meslek seçiminde daha profesyonel destek alabilmesi için öğretmenlerin okul rehberlik servisleriyle sürekli iletişim içinde olmaları önemlidir. Rehber öğretmenlerle birlikte bireysel görüşmeler, grup etkinlikleri veya kariyer günleri organize edilebilir (Niles & Harris-Bowlsbey, 2017).

6 Değerlerin Meslek Seçimine Etkisini Vurgulayın

Her birey, çalışma hayatında farklı şeylere değer verir: kimisi yüksek maaşa, kimisi topluma hizmet etmeye, kimisi bağımsızlığa. Öğrencilerin bu değerleri tanıması, kendilerine uygun mesleği seçmelerinde yol göstericidir (Super, 1990). Öğretmenler, değer odaklı meslek tanıtım çalışmaları yaparak öğrencilerin bilinçlenmesini sağlayabilir.

Öğrencilerin meslek seçimi süreci, yaşamları boyunca karşılaştacakları en önemli kararlardan biridir. Bu süreç, bireyin kişisel özelliklerinin, çevresel faktörlerin ve özellikle de eğitim ortamındaki etkileşimlerin bir sonucudur. Öğretmenler, öğrencilerin meslek seçiminde rehberlik eden, onlara ilham veren ve farkındalık kazandıran önemli aktörlerdir. Bu nedenle öğretmenlerin bu sürece bilinçli bir şekilde katkı sunmaları büyük önem taşımaktadır.

Telefon
272 214 45 56

Website

<https://afyonram.meb.k12.tr/>

SÜMER MAHALLESİ KURTULUŞ CADDESİ BLOK NO 48/2
İÇ KAPI NO C MERKEZ / AFYONKARAHİSAR

AFYONKARAHİSAR REHBERLİK
ARAŞTIRMA MERKEZİ

**ÇOCUKLAR
İÇİN
MESLEKİ GELİŞİM**
(Öğretmen Broşürü)

MESLEKİ GELİŞİM DÖNEMİ ÖZELLİKLERİ

Mesleki gelişim kuramları içerisinde özellikle Donald Super' in "Gelişimsel Mesleki Gelişim Kuramı", çocukluk döneminde mesleki farkındalığın gelişimini açıklamada önemli bir yer tutar. Super, mesleki gelişimi beş evrede ele alır: büyüme, keşfetme, yerleşme, sürdürme ve çözülme. Bu evrelerden ilki olan "büyüme dönemi" (0-14 yaş), çocukluk yıllarını kapsar ve bireyin mesleki benlik kavramını geliştirdiği, ilgilerini ve yeteneklerini tanımaya başladığı dönemdir (Super, 1990).

Bu bağlamda, çocukların mesleki gelişimi genellikle aşağıdaki evreler çerçevesinde incelenir:

HAVAL DÖNEMİ(4-10 YAŞ)

Bu dönemde çocuklar meslekleri gerçekçi olmayan bir şekilde, genellikle çevresinde gördükleri ya da medya yoluyla tanıdıkları kişiler üzerinden değerlendirirler. Meslek seçimi, ilgiden çok hayal gücüne dayanır. Örneğin bir çocuk, süper kahraman ya da prenses olmak isteyebilir (Ginzberg, 1951).

İLGİVE DAYALI DÖNEM(11-12 YAŞ)

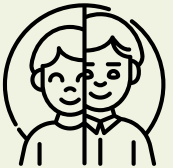
Çocuklar kendi ilgi alanlarına göre meslekleri daha gerçekçi biçimde düşünmeye başlar. Bu dönemde kişisel tercihler ve çevresel etkiler (aile, öğretmen, arkadaş) mesleki düşünceler üzerinde etkilidir. Kendini tanıma süreci hız kazanır.

YETENEKLERE DAYALI DÖNEM (13-14 YAŞ)

Bu dönemde çocuklar kendi yeteneklerinin farkına varmaya başlarlar. Hangi alanda başarılı olduklarını ve bu başarıların hangi mesleklere yönlendirebileceğini düşünürler. Bu evre, meslek seçiminin daha bilinçli bir temele oturmaya başladığı kritik bir aşamadır (Super, 1990).

GEÇİŞ DÖNEMİ (15 YAŞ VE SONRASI)

Ergenliğe geçişle birlikte birey, meslek seçiminde daha gerçekçi değerlendirmelerde bulunur. Okul başarıları, yetenek, değerler ve iş piyasası koşulları bu dönemde kararları etkileyen temel unsurlar olur (Savickas, 2002).

Öğrencilerin sağlıklı ve bilinçli bir meslek seçimi yapabilmeleri, yalnızca akademik başarılarına değil; aynı zamanda bireysel ilgi alanları, kişisel değerleri ve mesleklerin bu özelliklerle olan uyumuna bağlıdır. Meslek seçimi süreci, bireyin kendini tanıması kadar, çevresel desteklerin de etkili olduğu dinamik bir gelişim alanıdır. Bu süreçte öğretmenler, öğrencilerin ilgi ve değerlerini tanımasına, bunları potansiyel mesleklerle ilişkilendirmesine rehberlik eden önemli rol modellerdir. Öğrencilerin yalnızca popüler ya da statü odaklı meslekleri değil, kendi kişilikleri ve yaşam öncelikleriyle uyumlu meslekleri tanıyıp değerlendirebilmeleri için öğretmenlerin bu süreçte bilinçli ve yönlendirici bir şekilde katılması büyük önem taşımaktadır.

Meslek,

bireyin belirli bir eğitim sürecinden geçerek kazandığı bilgi, beceri ve yetkinlikleri kullanarak, toplumda üretken rol üstlendiği ve geçimini sağladığı sistemli bir uğraştır.

Meslek, sadece gelir elde etme aracı değil; aynı zamanda bireyin kimliğini, statüsünü ve yaşam tarzını da şekillendirir.

İlgi,

bireyin belirli bir nesneye, etkinliğe ya da konuya karşı duyduğu doğal merak, yönelim ve hoşlanma eğilimidir.

Mesleki bağlamda ilgi, kişinin hangi alanlarda çalışmaktan zevk alacağını ve hangi iş ortamlarında daha motive olacağını gösterir. Holland'ın (1997) kuramına göre bireyler, kendi ilgi alanlarına uygun mesleklere yönelindiklerinde iş doyumunu ve başarıları artar.

Değer,

bireyin yaşamında önemli ve anlamlı bulduğu, karar alma ve davranışlarını yönlendiren temel inançlar ve ilkeler bütünüdür. Mesleki değerler ise bir bireyin işle ilgili tercihlerini, beklentilerini ve tatmin düzeyini belirleyen içsel motivasyon kaynaklarıdır. Örneğin, "yardım etme", "bağımsızlık" veya "statü" gibi değerler, bireyin meslek seçiminde etkili olabilir.

"İnsan, sevdiği işi yaparsa bir gün bile çalışmış sayılmaz."
Confucius.

"Değerlere uymayan bir meslek başarıya değil, tükenmişliğe götürür."
Stephen Covey

Kaynakça

- Eccles, J. S. (2007). Where are all the women? Gender differences in participation in physical science and engineering. In S. J. Ceci & W. M. Williams (Eds.), Why aren't more women in science? (pp. 199–210). American Psychological Association.
- Gati, I., & Saka, N. (2001). High school students' career-related decision-making difficulties. Journal of Counseling & Development, 79(3), 331–340.
- Ginzberg, E., Ginsburg, S. W., Axelrad, S., & Herma, J. L. (1951). Occupational choice: An approach to a general theory. New York: Columbia University Press.
- Krumboltz, J. D. (2009). The happenstance learning theory. Journal of Career Assessment, 17(2), 135–154.
- Niles, S. G., & Harris-Bowlsbey, J. (2017). Career development interventions (5th ed.). Pearson.
- Super, D. E. (1990). A life-span, life-space approach to career development. In D. Brown & L. Brooks (Eds.), Career choice and development (2nd ed., pp. 197–261). Jossey-Bass.
- Savickas, M. L. (2002). Career construction: A developmental theory of vocational behavior. In D. Brown (Ed.), Career choice and development (4th ed., pp. 149–205). San Francisco: Jossey-Bass.
- Super, D. E. (1990). A life-span, life-space approach to career development. In D. Brown & L. Brooks (Eds.), Career choice and development (2nd ed., pp. 197–261). Jossey-Bass.
- Holland, J. L. (1997). Making vocational choices: A theory of vocational personalities and work environments (3rd ed.). Psychological Assessment Resources.
- Super, D. E. (1990). A life-span, life-space approach to career development. In D. Brown & L. Brooks (Eds.), Career choice and development (2nd ed., pp. 197–261). Jossey-Bass.